Modul socialist de viață în colhoz. Repere istoriografice

Rodion RUSNAC

Prin reinstaurarea puterii sovietice în vara anului 1944, în spațiul pruto-nistrean se produc multiple schimbări la nivel politic, instituțional, cultural, socio-economic. Comunismul a reprezentat un moment de ruptură, o încercare de scoatere a băștinașilor din făgașul dezvoltării naturale, firești, prin includerea acestora într-un sistem ideologic-represiv, care a lăsat în urmă numeroase urme în imaginarul colectiv. Regimul instituit în RSSM, în primii ani de după Războiul al Doilea Mondial, a întreprins măsuri radicale în vederea așezării pilonilor economiei socialiste și anume proprietatea statului asupra mijloacelor de producție, planificarea de stat, cincinale și crearea gospodăriilor colective (colhozuri). Procesul creării gospodăriilor colective a fost unul brutal, fiind încălcat principiul înscrierii benevole. De veacuri fiind obișnuită cu munca individuală, majoritatea țărănimii nu accepta formele colective de organizare ale gospodăriei, manifestând o atitudine ostilă. Statul sovietic a purces la o activitate migăloasă de convingere, de susținere economică și organizatorică a gospodăriilor colective. Când aceasta nu a funcționat, țărănimea a fost colectivizată forțat, iar cei care nu au fost de acord cu această măsură a regimului, au fost supuși represaliilor. Deceniile care au urmat perioadei post-colectivizare sunt apreciate diferit în istoriografia autohtonă. Acest fapt este împiedicat pe de o parte de incoerența și viziunea deformată a realităților socialiste, oferite de istoriografia sovietică, iar pe de altă parte de lipsa unor cercetări de moment comprehensive care să prezinte imaginea reală a vieții cotidiene în colhoz. Se impun așa opinii istoriografice precum cele ale lui K.P. Obolenski, P.A. Cojucari, M.K. Sîtnic, L.P. Dergaciova etc. Aceste studii, precum și altele specifice epocii, corespund în primul rând rigorilor ideologico-științifice ale perioadei, de aceea o analiză critică și corespunzătoare nu poate fi obținută fără a cerceta lucrări din perioada postsovietică. Iar în acest sens, menționăm un șir de autori precum L. Bulmaga, I. Șișcanu, V. Pasat. În baza volumului de informații acumulate și opiniilor istoriografice analizate cercetarea de față urmează să elucideze vechile stereotipuri și mituri ce vizează activitatea sătenilor în gospodăriile colective sovietice prin prisma opiniilor istoriografice, dar și să ofere noi repere științifice în studierea cotidianului socialist și vieții colhoznice.